

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 13: Ekonomika a řízení

Nepodmíněný základní příjem v České republice

**Matěj Sainer
Ústecký kraj**

Teplice 2018

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 13: Ekonomika a řízení

Nepodmíněný základní příjem v České republice

Universal Basic Income in the Czech republic

Autoři: Matěj Sainer
Škola: Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Ústí nad Labem, příspěvková organizace, Pařížská 15, 400 01 Ústí nad Labem
Kraj: Ústecký kraj
Konzultant: doc. Ing. Čeněk Celer, CSc.

Teplíce 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Teplicích dne 21. března 2018

Matěj Sainer

Poděkování

Děkuji panu **doc. Ing. Čěnkovi Celerovi, CSc.** ze sociálně ekonomické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně za velkou ochotu, podporu, konstruktivní kritiku a odbornou pomoc při psaní této práce.

Anotace

Tato práce shrnuje pozitiva a negativa spojená se zavedením koncepce nepodmíněného základního příjmu v České republice za pomoci domácích i zahraničních zdrojů. Dále pak stručně popisuje historii samotné koncepce včetně experimentů, které již byly provedeny.

Klíčová slova

základní nepodmíněný příjem; systém sociálního zabezpečení; experiment; životní minimum; tržní svoboda

Annotation

This paper summarises positives and negatives connected to application of the universal basic income concept in the Czech Republic with/by domestic and foreign resources. This paper also briefly describes history of the concept itself including a couple of experiments which had been executed.

Keywords

universal basic income; welfare system; experiment; minimum living costs; market liberty

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

APF	Alaska Permanent Fund
APFC.....	Alaska Permanent Fund Corporation
BIEN.....	Basic Income Earth Network
CVVM.....	Centrum pro výzkum veřejného mínění
ČNB.....	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
FAP	Family Assistance Plan
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NH	Národní hospodářství
OSSZ.....	Okresní správa sociálního zabezpečení
SSZ.....	System sociálního zabezpečení
USA.....	United States of America – Spojené státy americké

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	NZP	8
2.1	POZITIVA A NEGATIVA NZP	8
2.2	VÝVOJ TEORIE ZÁKLADNÍHO PŘÍJMU.....	10
2.2.1	Spojené státy americké v průběhu šedesátých let 20. století.....	10
2.2.2	Situace v západní Evropě koncem 20. století.....	11
2.2.3	BIEN	12
3	EXPERIMENTY NZP	13
3.1	MINCOME.....	13
3.2	FINSKÝ EXPERIMENT.....	13
3.3	ONTARIJSKÝ EXPERIMENT.....	14
3.4	ŠVÝCARSKÉ TENDENCE.....	14
3.5	ALJAŠSKÝ KONCEPT.....	14
4	SYSTÉM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ V ČR (SSZ)	16
4.1	VÝVOJ VÝDAJŮ URČENÝCH NA CHOD ČESKÉHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ ...	16
4.1.1	Důchodové pojištění	16
4.1.2	Nemocenské pojištění	17
4.1.3	Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče	17
4.2	PŘÍJMY SSZ	18
5	APLIKACE NZP V ČR	20
5.1	POZITIVA A NEGATIVA NZP V ČESKÉ REPUBLICE.....	20
5.2	VÝŠE NZP.....	22
5.2.1	Kolik stojí tržní svoboda v České republice.....	23
6	SHRNUTÍ	26
7	ZÁVĚR	27
8	CITOVANÁ LITERATURA	28
9	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	31
	PŘÍLOHA Č. 1: HISTORIE NZP PŘED 1. POLOVINOU 20. STOLETÍ	32
	PŘÍLOHA Č. 2: ROZPOČET MPSV NA ROK 2018	35
	PŘÍLOHA Č. 3: VÝŠE DIVIDEND VYPLACENÝCH NA ALJAŠCE	37

1 ÚVOD

„Na počátku nového milénia bych rád predložil k diskusi návrh na zlepšení podmínek lidského života: konkrétně navrhuji, že by měl být každém vyplácen univerzální základní příjem na úrovni životního minima.“ (1) Těmito několika řádky uvedl v roce 2000 P. V. Parijs, univerzitní profesor a člen skupiny pro zavedení nepodmíněného základního příjmu – oficiálně známá jako Basic Income Earth Network (dále jen „BIEN“ – viz 2.2.3), svůj příspěvek s názvem: „Základní příjem pro všechny“.

Po dočtení jeho příspěvku jsem začal přemýšlet o tom, jak by vypadalo aplikování této myšlenky v České republice (dále jen „ČR“) a jestli je myšlenka univerzálního příjmu tak nová, jak se na první pohled může zdát.

2 NZP

Pro lepší vysvětlení myšlenky nepodmíněného základního příjmu (dále jen „NZP“) uvedu popis této koncepce podle BIEN: „*Základní příjem je periodická hotovostní platba bezpodmínečně vyplácená každému na běžné životní náklady, bez jakýkoliv testů nebo nutnosti práce. Základní příjem má pět podstatných prvků: Je periodický – vyplácí se v přesných stanovených intervalech (např. každý měsíc). Je hotovostní – vyplácen v optimálním množství v hotovosti (nikoliv ve stravenkách) a tudíž může být utracen za cokoliv. Je individuální – je vyplácen každému bez jakéhokoliv rozdílu. Je všeobecný – vyplácí se všem. Je nepodmíněný – vyplácí se všem bez rozdílu příjmu nebo čehokoliv jiného.*“ (2).

Pokud chceme hodnotit koncepci NZP, je nutné se na ni dívat z několika úhlů – ve spojení se všemi prvky standardního národního hospodářství (dále jen „NH“) – tedy národního hospodářství ve kterém figuruje stát, domácnosti a firmy. Je tedy nutné položit si otázku, jak by NZP ovlivnilo jeho koloběh, zda by prospělo, či nikoliv.

NZP se řadí mezi myšlenky tzv. libertarianismu. Tento směr (občas rovněž nazván jako liberalismus) značí ekonomickou filosofii, která zdůrazňuje význam osobní svobody v ekonomických a politických záležitostech. Libertariánští autoři se domnívají, že lidé by měli být schopni se řídit svými vlastními zájmy a tužbami, a že by se vládní aktivita měla omezit na garantování smluv a poskytování policejní ochrany a národní obrany, což umožňuje zajistit maximální osobní svobody. (3)

2.1 Pozitiva a negativa NZP

Soudobí libertariáni (např. Phillipe Van Parijs) uvádějí, že zavedení NZP přinese domácnostem tzv. svobodu na trhu (tj. situace kdy člověk v národní ekonomice není nucen vstupovat na trh práce a je mu poskytnuta svoboda si vybrat, jak se eventuálně trhu bude účastnit.). Pro domácnosti se to jeví jako bezproblémová záležitost, nicméně problém vyvstává v kontextu se třetím subjektem NH – státem. Kolik dát každému subjektu, aby takovou svobodu získal a zdali je stát vůbec stát schopen takovou částku zaplatit. Svobodu na trhu můžeme považovat za reálnou v případě, že vypočteme takovou částku x , která bude schopna poskytnout tržní svobodu a zároveň stát bude schopen zaplatit tuto částku všem členům všech domácností na svém území. V kontextu s tržní svobodou je také nutno dodat, že NZP by výrazným způsobem ovlivnilo (pravděpodobně i zvýšilo) životní úroveň ve státě.

Jednoznačným pozitivem pro všechny subjekty NH by bylo výrazné zjednodušení systému sociální zabezpečení (dále jen „SSZ“). Každý SSZ je velmi rozsáhlý, spleť, velmi snadno může dojít k jeho zneužití. Samotný chod SSZ nese nemalé náklady bez ohledu na stát. Tento složitý mechanismus by v případě zavedení NZP nahradil jednoduchý systém, který by mohlo řídit jedno centrální pracoviště (úřad) nahrazující všechny současné úřady SSZ, a tím pádem by nebyly nutné režijní náklady pro chod SSZ.

Je rovněž pravděpodobné, že se zavedením NZP by nastaly změny v nezaměstnanosti, a tudíž by došlo k podstatné redukci/expansi trhu práce. Lidé mohou ztratit motivaci k práci, když budou pravidelně dostávat „peníze zdarma“, nebo naopak lidé mohou začít vykonávat práci, která pro ně před zavedením NZP nebyla finančně atraktivní, ale nyní ji mohou vykonávat, protože při ní budou spokojenější. Rovněž generace, která přijde po té první, si své povolání bude vybírat podle zájmu, a ne jenom podle finančního ohodnocení. To může vést k lepším výstupům celého NH. Lze konstatovat, že se zavedením NZP nastanou jisté změny na trhu práce, bude se měnit jeho struktura a velikost.

Mezi nejvýznamnější faktory, které by zavedení NZP mohlo ovlivnit, bych nastínil použití NZP jako nástroje měnové politiky. NZP by tak mohlo fungovat za předpokladu, že by se tato dávka skládala ze dvou složek. První složka (+/- 80 %) by byla fixní částka, která je sama schopna zajistit svobodu na trhu a zároveň je nastavena tak, aby ji stát byl schopen zaplatit v případě jakéhokoliv stavu NH. Druhá složka (+/- 20 %) by sloužila jako variabilní složka NZP, díky které by stát (potažmo centrální banka) byla schopna ovlivnit množství peněz v oběhu, a tak velmi rychle a efektivně regulovat trh.

V kontextu s inflací/deflací lze také poznamenat, že první vyplácení může být veřejností mylně pochopeno jako „helicopter money“ (4), což by mohlo mýt za následek skokový nárůst inflace.

2.2 Vývoj teorie základního příjmu

Jedna z prvních zmínek o NZP se objevila v už v 1. pol. 16. století (viz. Tabulka 1 a Příloha č. 1). V průběhu let docházelo k formování a vrcholu tato koncepce dosáhla ve 20. století, kdy se začala objevovat v publikacích velkých ekonomů a stala se předmětem mnoha vědeckých a politických konferencí.

Tabulka 1 - Historie NZP do 2. pol. 20 století

Období	Jméno	Přínos
1. pol. 16. století	Thomas More Juan Luise Vives	první myšlenka NZP
2. pol 18. století	Marquies de Condorcet Convention Thomas Paine	
1. pol. 19. století	William Cobbet Sameul Read Poulet Scrope Charles Fourier Victor Considérant Joseph Charlier John Stuart Mill	rozdílení diskuze o NZP + formování SSZ
2. pol. 19. století	François Huet Otto von Bismark	
1. pol. 20. století	Bertrand Russel Deniss Milner Clifford H. ("Major") Douglas George D. H. Cole	"bare livehood" "státní bonus" "social credit" "social dividend"
2. pol. 20. století	James Meade	proslavení teorie NZP v akademické sféře

Zdroj: vlastní zpracování na základě: **Basic Income Earth Network**. BIEN. *History of basic income*. [Online] BIEN. [Citace: 2017. listopadu 29.] <http://basicincome.org/basic-income/history/#note2>.

2.2.1 Spojené státy americké v průběhu šedesátých let 20. století

Díky poměrně turbulentnímu vývoji dění v USA během 60. let 20. století, když se hnutí M. L. Kinga těšilo největší pozornosti a oblibě, se začala rozvíjet i americká diskuze o NZP. Z teoretického hlediska se o rozšíření této myšlenky v USA zasloužily čtyři významné osobnosti. Byl to: R. Theobald, M. Friedman, J. Tobin a J. K. Galbraith. (5)

Na tvorbě memoranda „The triple revolution“ které bylo adresováno prezidentu L. B. Johnsonovi měl nemalý podíl právě R. Theobald. V tomto memorandu hájil několik svých publikací a zde (i když ne zcela jednoznačně) nastínil možnost NZP v USA. Theobald svou práci postavil

na Douglasových argumentech ze 30. let, který se pozastavoval nad možností přehřátí britského poválečného průmyslu a tvorbou dobrého spotřebitelského zázemí. (5)

Další publikací, o kterou se opírala rétorika Kingova hnutí, byla kniha amerického ekonoma, laureáta Nobelovy ceny, M. Friedmana s názvem Kapitalismus a svoboda (1962). V této knize navrhuje zjednodušení amerického systému sociálního zabezpečí prostřednictvím užití tzv. záporné daně z příjmu. Friedmanův model měl plně nahradit dosavadní systém daně z příjmu a také systém rozdělování dávek, což mělo být lékem na tehdejší nestabilní systém sociálního zabezpečení. Friedmanova myšlenka tak znamenala přechod k ideálu socialistů tzv. transfer-free capitalist society. (5)

První matematicko-technické analýzy systému negativní daně se objevily v roce 1967. Tým složený z J. Tobina (nositele Nobelovy ceny za ekonomii z roku 1981), J. A. Pechmana (prezidenta Americké ekonomické asociace v roce 1989) a P. Miezowskiho (emeritního profesora) přišel s variantou vyplácení určité částky všem obyvatelům, tzv. demograntu. To už se podobalo dnešní koncepci NZP. Na rozdíl od Friedmanovy negativní daně, demogrant neměl sloužit jako náhrada systému sociálního zabezpečení, ale měl v podstatě korelovat a podpírat tento systém. (5)

V roce 1969 v USA vznikla petice adresovaná Kongresu Spojených států amerických, která volala po „přijmutí systému garantovaného příjmu v tomto roce“¹. Byla podporována předními americkými ekonomy tehdejší doby, v čele: J. Tobinem, P. Samuelsonem, J. K. Galbraithem, R. Lampmanem, H. Wattsem a ještě dalším tisícem amerických ekonomů². Petice vedla k vytvoření Family Assistance Plan (FAP), což byla velmi ambiciózní koncepce systému sociálního zabezpečení připravená demokratickým senátorem D. P. Moynihanem pod vedením presidenta R. Nixona. FAP znamenal zrušení záchranného systému pro chudé rodiny a začlenění garantovaného příjmu pro zaměstnané. Tento systém se nejvíce podobal tomu, který nastínil M. Friedman. FAP byl přijat valnou většinou kongresmanů, ale později zamítnut senátní komisí v roce 1970, a v roce 1972 byl zcela zrušen. O několik let později se ještě v USA objevila snaha o aplikaci demograntu, ale i ta skončila politickým neúspěchem. (5)

2.2.2 Situace v západní Evropě koncem 20. století

Ke konci 70. let 20. století, když už i Evropě odezněly poslední dozvuky demograntu, se začaly objevovat tendence podobné dnešnímu NZP. Tyto tendence zcela ignorovaly přechozí diskuze, které se na podobná témata odehrály v Evropě i v Americe. V Dánsku se objevily první výzkumy a s tím přišla i myšlenka tzv. občanské výplaty. První člověk, který veřejně začal hovořit o této myšlence, byl J. P. Kuiper, profesor sociální medicíny na University of Amsterdam, který řekl, že je zasažen tím, jak někteří lidé jsou schopni pracovat tak moc, až z toho vážně onemocní a zároveň tím, že někteří lidé jsou vážně nemocní, protože práci nemohou najít. Jako řešení

¹ doslovný název petice

² Milton Friedman tuto petici nerespektovat a nikdy ji nepodepsal

uvedl, že pouze drobný garantovaný příjem by mohl být schopný dovést člověka k samostatnosti a autonomii. V roce 1977 dokonce vznikla v Dánsku politická strana, které měla zavedení NZP ve svém volebním programu. Její iniciativa vedla k velkému oživení diskuzí o NZP v Dánsku. (5)

Přibližně ve stejné době se začala debata o NZP rozvíjet také v ostatních zemích, zejména ve: Finsku, Švýcarsku, Spojeném království, Francii a Německu. Diskuze v ostatních zemích byly mnohem diskrétnější než v Dánsku. V roce 1984 se ve Spojeném Království zformovala skupina akademiků a aktivistů pod vedením B. Jordana a H. Parkrové, která dostala později jméno Basic Income Research Group (BIRG) – později v roce 1998 se přejmenovala na Citizen's Income Trust. Této skupiny si ještě v roce 1984 všimnuli dva němečtí ekonomové: T. Schmid a J. Mitsche, kteří vytvořili pro Německo stejný plán s NZP pod názvem Bürgergeld, vycházející z koncepce M. Friedmana. Nicméně po pádu berlínské zdi tato diskuze na pár let utichla a pokračovala až díky C. Offemu a F. Scharpfovi v roce 2005. (5)

2.2.3 BIEN

Všechny výše zmíněné debaty postrádaly jakoukoli korelaci, probíhaly v rámci každého státu samostatně. Proto se v roce 1986 zrodila skupina BIEN (Basic Income Earth Network). Tato mezinárodní nezisková organizace si klade za cíl podpořit celosvětovou diskuzi o zavedení NZP. Rovněž pravidelně publikuje i na svých stránkách www.basicincome.org. (5)

Za zmínku stojí P. V. Parijse – belgický profesor, člen BIEN, který přitahuje pozornost filosofů, sociálních vědců, politiků i občanů v mnoha zemích na různých kontinentech. Philippe Van Parijse spolu s českými filosofy, M. Hrubcem a M. Brabcem, publikoval v ČR knihu s názvem: „Všeobecný základní příjem pro všechny – Právo na lenost nebo na přežití?“. Tato kniha ovlivnila diskuzi o NZP v ČR, protože se koncepce NZP dostala do obecného povědomí a díky tomu se NZP dostalo i do volebních programů několika tuzemských politických stran. (1)

3 EXPERIMENTY NZP

3.1 Mincome

Manitoba Basic Annual Income Experiment byl experiment prováděný mezi lety 1975 a 1977 v kanadské Manitobě ve městě Dauphin, rovněž známý pod jménem Mincome. Smyslem bylo ověřit vliv NZP na nezaměstnanost, na obyvatelstvo (kam lidé peníze zainvestují), zda NZP pozvedne životní úroveň obyvatelstva atp. Tento experiment se odvolával na metody mj. i P. Samuelsona, P. V. Parijse a P. Andersona. Dokumentace k experimentu se rovněž odvolávala na skutečnost, že nikdy předtím nikdo nezkoušel zavést NZP v takovém rozsahu, jako je město. (6) Město totiž lze v tomto měřítku chápat jako samostatnou hospodářskou jednotku, která se nijak zvlášť neliší od státu.

Problémem toho experimentu se stala skutečnost, že po jeho dokončení byla data uložena, ale nasbírané hodnoty nebyly nikdy zanalyzovány. Tudíž o tomto experimentu se lze informovat pouze v několika publikacích a jen velmi okrajově. Hlavní ekonomický dopad NZP v Dauphinu byla redukce trhu práce, a to dokonce o 11,3 %. Pro tento několikaletý experiment bylo vyčleněno z kanadského rozpočtu 79 mil. dolarů. Tato částka se však začala jevit jako nedostatečná, a nakonec skutečně byla, protože náklady na chod mechanismu nakonec předčily veškeré prognózy. (6)

3.2 Finský experiment

První experiment, kterého se dočkala Evropa, byl spuštěn ve Finsku na začátku roku 2017. Na tomto výzkumu spolupracovalo 2 tis. obyvatel. Na rozdíl od kanadského, nebyl tento experiment omezen lokací, nýbrž oněch 2 000 obyvatel bylo vybráno zcela náhodně – ze skupiny lidí v produktivním věku. Závěrem tohoto výzkumu má být porovnání občanů pobírající NZP a občanů bez NZP. Finská vláda si ovšem od NZP slibuje zvýšení zaměstnanosti (což je zajímavé vzhledem k výsledkům z Mincome) a zjednodušení tamního SSZ. Primární výsledky lze očekávat v průběhu roku 2018. (7)

Tento experiment se jeví jako nepřesný, neboť výsledkem budou zkreslená data. Myslím, že skutečný dopad lze mnohem přesněji komparovat při jeho zavedení v malém městě (oblasti). Taková oblast symbolizuje v podmínkách globalizace národního hospodářství a jeden trh práce atp. V případě Finska, kdy jsou příjemci NZP náhodně vybráni, soudím, že jejich vliv na celkovou ekonomiku a pozorování zaměstnanosti bude zcela jiný než u jiných experimentů. V tomto případě je nutné uvědomit si propojení ekonomie a psychologie, kdy se jedinec jinak chová, pokud pobírá NZP sám ve skupině, na rozdíl od toho, když NZP pobírá celá skupina.

Proto, dle mého názoru, bude pro Evropu přínosnějším projektem je experiment odstartovaný v lednu 2017 v nizozemském městě Utrecht, který se však netěší takové mediální pozornosti. (8)

3.3 Ontarijský experiment

Experiment Mincome ovšem nebyl zdaleka jediným experimentem, kterým Kanadčané podpořili diskuzi o NZP. Od podzimu 2017 se v Kanadě rozbíhá další experiment, tentokrát se 4 000 osobami, které obdrží NZP. Tento experiment by měl trvat tři roky a jeho rozpočet bude tentokrát o 183,87 % větší než rozpočet, kterým disponoval Mincome, tedy 150 mil. kanadských dolarů. Velikost tohoto experimentu přesahuje do té doby největší finský experiment. (9)

Celý tento projekt se od dosavadních experimentů odlišuje v několika směrech. Například pokud spolu žije pár, nedostává tolik co dva jednotlivci, nýbrž speciální společnou dávku. Zároveň také není nastavena pevná podoba NZP – všechny dávky nejsou stejné, ale závisely na výši příjmů a dalších parametrech. Zde platí, že za každý vydělaný dolar se dávka sníží o 50 centů. Rovněž také do experimentu nebyly zahrnuty všechny věkové skupiny, nýbrž jenom občané od 18 do 64 let. Vedle NZP systému ještě funguje systém dávek na děti a další. (9)

Z uvedených skutečností je patrný důraz kanadské vlády na snížení nákladů, bohužel na úkor komplexních výsledných dat. Již v lednu 2018 se část odborné veřejnosti začala obávat toho, zda nenastanou problémy s jeho financováním a nebudou-li se muset na tento experiment uvolnit další prostředky, nebo jej předčasně ukončit. (10)

3.4 Švýcarské tendence

Vidina experimentů donutila několik evropských států přemýšlet o zavedení NZP v jejich vlastní zemi. Nicméně každý stát se později dopočítal k tomu, že není v možnostech státní ekonomiky, potažmo SSZ, takové myšlenky zaplatit.

Snad jediný stát v Evropě, který by si mohl NZP alespoň trochu dovolit, je Švýcarsko. Jeho vláda svolala v roce 2016 referendum o zavedení garantovaného příjmu pro všechny. Tento příjem by činil 2 500 franků pro dospělého a 625 franků pro nezletilé a výměnou za to by pochopitelně zanikl švýcarský SSZ. Tato koncepce by stála přibližně 208 miliard franků ročně (5,1 bilionu Kč). (11)

Švýcarské referendum dopadlo „překvapivě“ neúspěchem, kdy pouze necelá čtvrtina (23,5 %) se postavila za myšlenku NZP a zbytek proti. Odpůrci NZP upozorňovali na vysoké náklady celého systému a zdůrazňovali funkčnost a přesnost švýcarského SSZ. Pokus o zavedení NZP zde tedy skončil neúspěchem. (11)

3.5 Aljašský koncept

V roce 1980 na americké Aljašce vznikla organizace Alaska Permanent Fund Corporation (APFC), aby se starala o Alaska Permanent Fund (APF)³. Jedná se o zvláštní druh státního

³Fond jako takový vznikl už v roce 1976.

fondu, který je řízen cca 50 zaměstnanci. APFC o sobě tvrdí, že našla způsob, jak přeměnit neobnovitelný přírodní zdroj na obnovitelný finanční zdroj. Do fondu vkládá finanční prostředky aljašská vláda. Tyto finanční prostředky jsou převážně ze státních zisků z prodeje ropy. APFC tyto prostředky ještě dále zhodnocuje operacemi na burze, investuje do podílů, společností atp. (12) Každý podzim (od roku 1982) každý člověk, který byl celý rok a stále je právoplatným občanem Aljašky, má právo získat dividendu ze státního APF. Každý občan obdrží stejný podíl ze zisků tohoto fondu.⁴ Dividendy se pohybují v intervalu od \$330 až \$2060, viz. Příloha č. 3 (13)

Když se zaměříme na výši dividend a vezmeme-li v potaz, že tato částka je vyplácena jednou ročně. Tak lze dojít k tomu, že tyto dividendy nebudou zřejmě tvořit podstatnou část příjmu aljašských domácností. Dle mého názoru dividendy z APF nelze považovat za ekvivalent NZP, ale spíše za přípravný krok.

⁴Rodiče jsou zodpovědné za šeky svých dětí.

4 SYSTÉM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ V ČR (SSZ)

4.1 Vývoj výdajů určených na chod českého systému sociálního zabezpečení

Současný SSZ v ČR se řídí podle zákonů o sociálním zabezpečení⁵. Pro moji práci bylo nutné zjistit, jakým způsobem Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV) hospodaří s penězi ze státního rozpočtu, resp. jak probíhá jejich přerozdělování.

Výdaje MPSV lze rozdělit do několika skupin; výdaje na dávky důchodového pojištění, nemocenského pojištění, dávky státní podpory a péčovské péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči, vybrané terénní a ambulantní sociální služby, zařízení sociálních služeb a drobné dodatečné příspěvky. (14)

4.1.1 Důchodové pojištění

Výdaje na důchodovém pojištění jsou považovány za jednu z nejpodstatnějších položek MPSV. Podle poslední dostupné výroční zprávy o systému sociálního zabezpečení v roce 2016 šlo na dávky důchodové pojištění celkem 389,167 mld. Kč⁶. Pro srovnání se lze podívat (Tabulka 2, Obrázek 1) na výdaje MPSV v minulých letech.

Tabulka 2 - Základní data o důchodovém pojištění

Rok	Celkové výdaje	Celkový počet příjemců	Průměrné výdaje na jednoho příjemce
2013	372 335,000	2 857 856	130 284,731
2014	376 406,000	2 863 210	131 462,938
2015	386 520,000	2 873 953	134 490,717
2016	389 167,000	2 892 469	134 544,916

Zdroj: vlastní zpracování na základě: Český statistický úřad - Odbor statistik rozvoje společnosti. Vybrané údaje o sociálním zabezpečení za rok 2016. Praha : Český statistický úřad, 2017. 190029-17.

⁵ Zákon č. 117/1995 Sb. o státní podpoře; Zákon č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů; Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách; Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi; Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu – na tyto zákony dále ještě navazují další vyhlášky a nařízení vlády, které přímo navazují na výše zmíněné zákony

⁶ Tato částka obsahuje výdaje na veškeré důchody poskytnuté v daném roce, nehledě na účel, pro který byly poskytnuty. Tato částka tedy konsoliduje výdaje na seniory, invalidy, sirotky, vdovy atp.

Podle těchto dat můžeme pozorovat rostoucí počet příjemců důchodů v ČR a zároveň rostoucí trend výdajů na důchody

4.1.2 Nemocenské pojištění

Z nemocenského pojištění se zaměstnancům vyplácejí čtyři druhy dávek – nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství; osobám samostatně výdělečně činným, pokud se přihlásí k nemocenskému pojištění, může vzniknout nárok na nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství. Dávky zpracovávají a vyplácejí okresní správy sociálního zabezpečení (v Praze Pražská, v Brně Městská – dále OSSZ) od 15. dne trvání dočasné pracovní neschopnosti. (15)

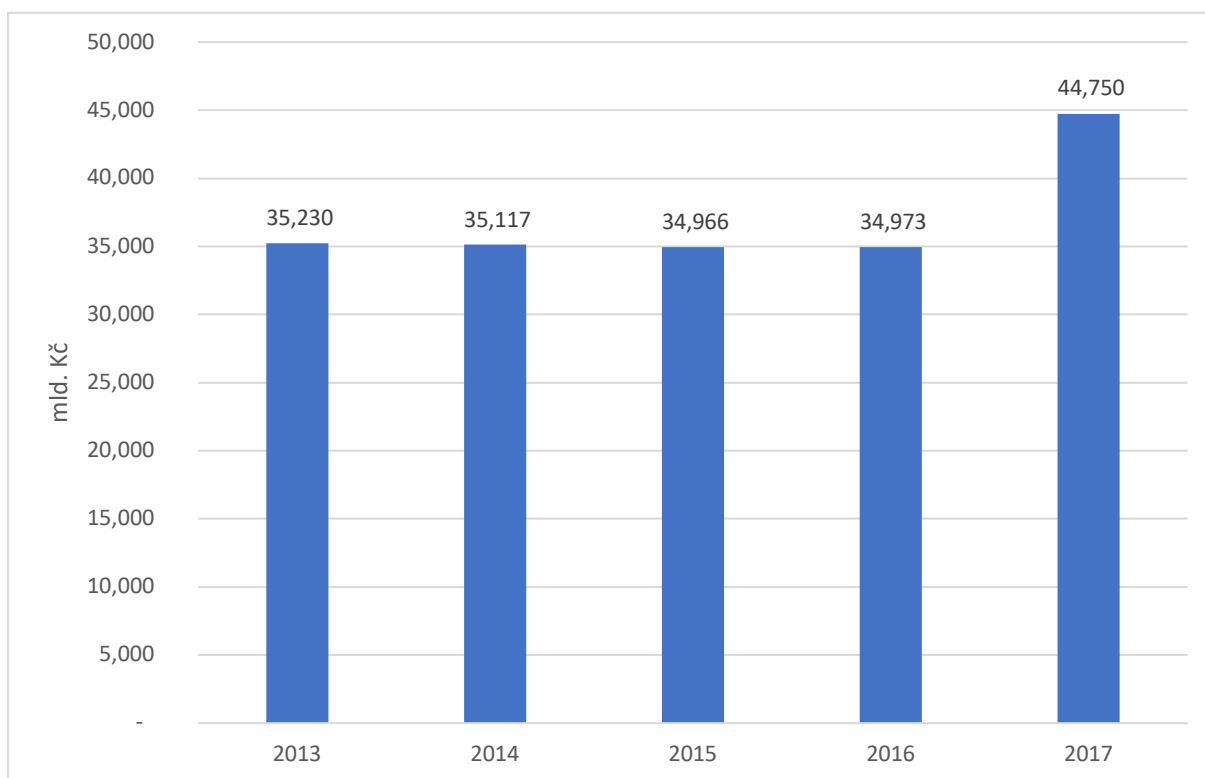
Výdaje na vyplacení dávek nemocenského pojištění jsou v celkovém srovnání s výdaji na dávky důchodového pojištění podstatně menší. V roce 2016 výdaje na dávky sociálního zabezpečení činily 26,284 miliard Kč, v roce 2015 to bylo 24,110 mld. Kč, v roce 2014 potom 22,077 mld. Kč a v roce 2013 to bylo jen 20,143 mld. Kč. (15)

4.1.3 Dávky státní sociální podpory a péče

Český SSZ zabezpečuje rovněž adresnou pomoc rodinám s nezaopatřenými dětmi ve stanovených sociálních situacích, na jejichž řešení rodina vlastními silami a prostředky nestačí. Jedná se o různé obtížné životní situace, jako je například nedostatečný příjem, péče o novorozené nebo malé dítě, neúplnost rodiny apod. Systém rovněž finančně přispívá rodinám a jednotlivcům s nízkým příjmy k úhradě nákladů na bydlení. Podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře se poskytují tyto dávky: přírůstek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné. (14)

Při bližším pohledu na celkové výdaje MPSV na dávky státní sociální podpory lze pozorovat jeden zásadní rozdíl. Zatímco výdaje na dávky důchodového a nemocenského pojištění povolna rostly, tak výdaje na sociální podporu se nevyvíjejí podle přesného trendu, ale volně kolísají (viz. Obrázek č. 2).

Obrázek 1 - Vývoj výdajů na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče



Zdroj: vlastní zpracování na základě: Česká správa sociálního zabezpečení. Výroční zpráva 2016. Česká správa sociálního zabezpečení. [Online] 2017. [Citace: 30. leden 2018.] http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdfhttp://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdf.

4.2 Příjmy SSZ

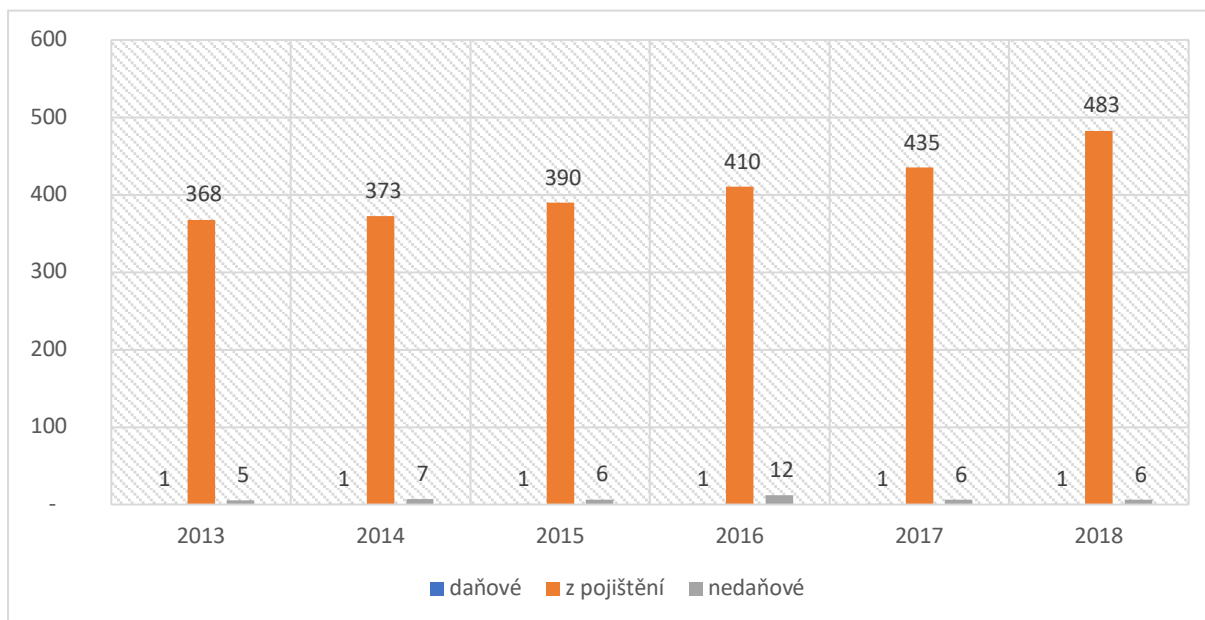
MPSV přiděluje finanční prostředky určené na SSZ Ministerstvo financí ČR na základě zákona o státním rozpočtu na daný rok (viz. Tabulka č. 5 a Obrázek č. 6). Na první pohled je zřejmé, že MPSV/SSZ je financován spíše z odvodů pojištění. Z toho lze usoudit, že výše příjmů MPSV souvisí se zaměstnaností ve státě, kdy platí, že při snížení nezaměstnanosti dojde ke zvýšení příjmů z pojištění a obráceně. Z Tab. č. 5 a Obr. č. 6 vyplývá, že k navyšování příjmů MPSV dochází. Lze pozorovat rostoucí trend příjmů z pojištění, který lze odůvodnit dlouhodobým zvyšováním zaměstnanosti.

Tabulka 3 - Celkové příjmy MPSV

Rok	Příjmy MPSV			
	daňové	z pojištění	nedaňové	CELKEM
2013	631 000 000	367 960 000 000	5 038 725 000	373 629 725 000
2014	609 349 000	372 720 747 383	7 016 141 712	380 346 238 095
2015	609 349 000	389 751 197 582	6 309 626 935	396 670 173 517
2016	610 000 000	410 195 662 920	12 200 951 705	423 006 614 625
2017	610 000 000	435 291 645 333	6 132 793 929	442 034 439 262
2018	610 000 000	482 815 011 405	6 060 078 631	489 485 090 036

Zdroj: vlastní zpracování na základě: Česká správa sociálního zabezpečení. Výroční zpráva 2016. Česká správa sociálního zabezpečení. [Online] 2017. [Citace: 30. leden 2018.] http://www.cssz.cz/NR/ronlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdfhttp://www.cssz.cz/NR/ronlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdf.

Obrázek 2 - Celkové příjmy MPSV



Zdroj: vlastní zpracování na základě Tabulky č. 3

5 APLIKACE NZP V ČR

V této kapitole se pokusím aplikovat koncepci NZP do národního hospodářství ČR v roce 2018 a posoudit jeho vlivy na jednotlivé subjekty naší ekonomiky. Při pozdějších výpočtech vycházím ze zákona o státním rozpočtu z prosince 2017, který určil výši příjmů MPSV pro rok 2018 a zároveň rozdělil prostředky na dávky důchodového a nemocenského pojištění a ostatní sociální dávky (viz. Příloha č. 2)

5.1 Pozitiva a negativa NZP v České republice

Představme si situaci, že v prosinci roku 2017 se v ČR schválil zákon⁷ o NZP, který stanovil, že každému občanovi bude až do odvolání vyplácena dávka NZP, a to v měsíčních intervalech. Bude rovněž stanovena forma vyplácení, přičemž je pravděpodobné, že většina občanů bude preferovat bezhotovostní transfery. Tím pádem bude i vyplácení NZP transparentnější. V zákoně je rovněž uvedena výše dávky a další nezbytná specifika.

Zákon může rovněž stanovit, že dávka NZP se bude skládat ze dvou částí. První část bude fixní, (tj. taková částka, kterou je stát schopen kdykoliv zaplatit nehledě na globální/národní ekonomickou situaci) a druhá bude variabilní, kterou stát/státní instituce⁸ mohou regulovat v případě nutnosti, a díky tomu realizovat monetární politiku.

Se zavedením NZP je spojená myšlenka tržní svobody. Je nutné si položit otázku, zdali je svoboda na trhu právě tím, co si současná doba žádá. NZP by ve svém základním principu měl dostat příjemce do takového postavení, kdy získá absolutní tržní svobodu, kdy po něm nebude žádným způsobem vyžadováno to, aby se účastnil trhu, a zároveň si udržel základní životní úroveň. Když pohlédneme na zavedení NZP v národním měřítku, tak dojdeme k tomu, že zavedení NZP by navýšil průměrnou životní úroveň – teoreticky. K otázce tržní svobody je nutné zjistit, kolik stojí tržní svoboda v České republice (viz. kapitola č. 5.2)

Do „problematiky“ současného SSZ rovněž spadá i rozsah intervalu měsíční výše důchodů. Důchody se pohybují od „jedné koruny“ až k částkám převyšujícím 18 tis. Kč. (14) Tuto skutečnost by změnilo zavedení NZP. Došlo by k přerozdělení příjmů MPSV tak, že by každý příjemce starobního důchodu, invalidního důchodu atp., dostával stejnou částku nehledě na stáří, odpracované roky, míru postižení atp. Dle mého názoru lze za pomoci vidiny vyšších důchodů motivovat občany k práci a tím pádem udržovat ekonomiku v chodu. V případě, že by došlo k nahrazení důchodového systému NZP, možnost motivace odpadá. Pokud by firmy nadále chtěly motivovat své zaměstnance, musely by na to vynaložit své vlastní finanční prostředky.

⁷ zde opomím právnickou problematiku NZP; je nutné stanovit, jak se zákon o NZP bude klasifikovat – z čehož bude vycházet i počet hlasů, který bude potřebný pro ratifikaci zákona

⁸ např. Česká národní banka ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR

Z částečné analýzy experimentu Mincome je zjevné, že po zavedení kanadské koncepce NZP následovala redukce trhu práce o 11,9 %. Dá se tedy předpokládat, že pravděpodobně nastane podobná situace v České republice.⁹ Nelze přesně předpokládat kolik procent by taková redukce činila, ale lze předpokládat, že toto procento bude záviset na počtu lidí, kterým se příjmově nevyplatí dále pracovat a k jejich životu jim bude stačit pouze NZP. To znamená, že u lidí, jejichž mzdy se pohybují kolem minimální mzdy, lze tuto redukci očekávat, pakliže nebudou mít zájem si zvýšit svou životní úroveň tím, že by pracovali a zároveň pobírali NZP. Z Tabulky č. 6 vyplývá, že v důsledku této redukce by se snížily příjmy MPSV a tím pádem i celého SSZ, to znamená, že ještě před zavedením NZP autor zákona musí počítat s redukcí příjmů a podle toho nastavit výši NZP, popř. jinak upravit příjmy MPSV¹⁰.

V této souvislosti je také nutné uvážit rostoucí tendenci digitalizace a modernizace průmyslu a ekonomiky obecně. Je pravda, že názory na průmyslovou revoluci 4.0 se liší. Lze se domnívat, že výraz Průmysl 4.0 (16) je pouze marketingovým heslem firem a společností zabývajících se robotizací a digitalizací průmyslu nebo služeb, který má za úkol uspišit používání nových technologií ve výrobě a službách, ale to pro tuto práci není podstatné. Podstatné je, že v případě trhu práce se nelze bránit přirozenému vývoji. Jedním ze základních principů trhu je získání co nejlepšího zboží/služby za co nejlevnější cenu. V případě, kdy se „na trhu práce“ začnou objevovat stroje, které jsou schopny zcela nahradit některé pracovní pozice a zároveň není nutné za ně odvádět sociální a zdravotní pojištění, daň z příjmu, hradit jim dovolenou atp., a (mzdových nákladů), tak se nelze divit tomu, že dojde k výměně „živých pracovníků“ za stroje. S touto redukcí trhu práce kupříkladu analýza Mincome nepočítá, to znamená, že v k očekávaným 11,9 % je nutné připočítat nezaměstnanost vytvořenou modernizací průmyslu a služeb. V kontextu Průmyslu 4.0 se tedy NZP nabízí jako vhodná kompenzace pro lidi, jimž digitalizace a modernizace vezme práci. S nezaměstnaností přichází i snižování příjmu MPSV. Bylo by tedy nutné vymyslet nástroj, díky kterému by opět bylo možné získat finanční prostředky na zavedení a financování NZP.

Na základě Friedmanovy teorie o „helicopter money“ je možné očekávat, že zavedení NZP může být veřejností pochopeno jako shazování peněz z vládního vrtulníku. Tím pádem lze očekávat, že může dojít ke zvýšení (popř. výkyvům) míry inflace v České republice, což rozhodně není v souladu s měnovou politikou České národní banky (dále jen ČNB). ČNB tedy bude muset dostat nárazovou inflaci pod kontrolu. Buď ji nechá přirozeně odeznít, nebo se rozhodne pro krátkodobé zvýšení úrokových sazeb a tím bude regulovat měnové podmínky. V případě, že zavedení NZP ovlivní inflační výkyv směrem vzhůru, tak by bylo logičtější před zavedením NZP vytvořit za pomoci nástrojů měnové politiky lehce deflační prostředí, které by nárazovou inflaci absorbovalo, například za pomoci zvýšení úrokových sazeb, popř. devizových intervencí pro revaluaci měny, což by zároveň vyřešilo současný problém s velkým množstvím devizových rezerv v ČNB. Soudím, že optimální míra inflace by byla kolem 0 %. V případě výkyvu

⁹ Na základě vyšší nezaměstnanosti lze očekávat i celkové zpomalení ekonomiky, což může vést ke snížení HDP.

¹⁰ Například zvýšit objem daňových příjmu nebo příjmů z ostatních finančních transferů.

směrem vzhůru by ČNB nechala vysoké úrokové míry a tím vy snížila míru výkyvu. To ale pouze v případě, že by vyskočila nad inflační cíl – 2 %. V případě, že by míra inflace směřovala dolů nebo by zůstala stejná tak by ČNB pozastavila revaluaci a nechala trh, aby míru inflace vrátil do volného pásma.

Z hlediska behaviorální ekonomie je nutno poznamenat, že správné fungování NZP může ovlivnit vnímání českého SSZ a českého státu u veřejnosti. Na základě průzkumu společnosti CVVM z konce roku 2017 důvěřuje české vládě pouze 29 % obyvatel (17) a v případě poslanecké sněmovny je to pak 31 % obyvatelstva (18). Tyto hodnoty jsou mj. způsobeny i tím, že si obyvatelstvo dostatečně neuvědomuje všechny aspekty, které poslanecká sněmovna/vláda ovlivňuje. V případě, že by každý občan měsíčně obdržel částku, kde by byl jako plátce označen Úřad vlády ČR – v podobě MPSV, by se dalo očekávat, že se zvýší důvěra ve vládu/vládní instituce. Na základě toho lze usoudit, že zavedení – a správné fungování – NZP může mít vliv na vnímání a důvěru v státní/ústavní instituce.

Díky zavedení NZP a během jeho chodu by došlo rovněž k ztransparentnění a zjednodušení SSZ. Celkově se zminimalizují režijní náklady na jeho chod. Současný SSZ lze hodnotit jako netransparentní. Český SSZ se řídí podle zákona o sociálním zabezpečení a dalšími podpůrnými nařízeními a vyhláškami. Tyto zákony a vyhlášky kompletně formují český SSZ a zároveň z něj vytvářejí dokonalý byrokratický labyrint, ve kterém se kompletně orientuje pouze hrstka odborníků. Rovněž lze pochybovat i o účetní transparentnosti SSZ. Například když srovnáme několik dokumentů o finančním hospodaření českého SSZ dojdeme k různým nesrovnalostem. Ku příkladu ve Výroční zprávě ČSSZ z roku 2016 se lze dočíst, že v roce 2016 činily celkové výdaje na dávky důchodového pojištění činily 389 167 mil. Kč, ale ve zprávě ČSÚ s názvem „Vybrané údaje o sociálním zabezpečení“ se lze dočíst, že celkové výdaje na dávky důchodového pojištění činily 390 904 mil. Kč, přičemž zpráva ČSÚ uvádí, že vychází z dat ČSSZ. Podobné rozdíly lze nalézt i dalších letech. (15) (14)

5.2 Výše NZP

Pro celou koncepci je zcela klíčová samotná výše NZP. Pro výpočet výše NZP využívám „metodu prostého dělení“ celkových příjmů MPSV podle zákona o státním rozpočtu pro rok 2018 (Příloha č. 2). Počty obyvatel potom vycházejí z posledních údajů o věkovém složení obyvatelstva. (19)

Při výpočtu jsem vzal v potaz, že obyvatelé mezi 0 až 15 lety věku nemají tak velké životní náklady, protože většinou žijí s rodiči, a proto podle níže zobrazeného vzorce tento segment obyvatel bude pobírat pouze poloviční NZP.

$$NZP_{roční} = \frac{\text{celkové příjmy SSZ}}{\text{počet obyvatel starších 15 let věku} + \frac{\text{počet obyvatel mladších 15 let věku}}{2}}$$

$$NZP_{roční} = \frac{489\,485\,090\,036 \text{ Kč}}{8\,931\,545 + \frac{1\,647\,275}{2}}$$

$$NZP_{roční} = 50\,176,928 \quad NZP_{měsíční} = 4\,181,41067$$

Na základě výše uvedených výpočtů vyplývá, že při rozdělení celkových příjmů MPSV měsíčně na každého občana staršího 15 let vychází přibližně 4 181 Kč a na každého občana mladšího 15 let vychází přibližně 2 090 Kč. Do výpočtu ale nejsou zahrnuty žádné režijní náklady, které se sice díky NZP významně sníží, ale stále nějaké budou. Z celkových příjmů MPSV odchází každý rok přibližně 1,25 % na správní výdaje. (15) Řekněme, že tyto výdaje lze snížit o 0,75 p. b. tedy na 0,5 % celkových příjmů. Výsledek by tedy vypadal takto:

$$NZP_{roční} = \frac{489\,485\,090\,036 \text{ Kč} * 0,995}{8\,931\,545 + \frac{1\,647\,275}{2}}$$

$$NZP_{roční} = 49\,926,0434 \quad NZP_{měsíční} = 4\,160,5036$$

Představa, že měsíční příjem 4 160 Kč může zajistit občanovi svobodu na trhu, lidem v invaliditě náhradu invalidního důchodu a lidem pobírajícím starobní důchod jejich příjmy, je sama o sobě absurdní. Nelze považovat tuto částku za dostačující. Jistě je možné do výpočtu připočítat ještě něco jiného, jako to například udělal David Marek¹¹: „*Pokud bychom aktuálně nahradili všechny sociální příspěvky a dávky, přičetli celkovou hodnotu uplatněné slevy na dani, a to celé vydělili počtem obyvatel České republiky, dostali bychom se k roční částce 79 554 korun. Měsíčně by tedy na jednoho člověka připadalo 6 630 korun,*“ (20) Z toho vyplývá, že lze považovat i slevu na dani/daňové bonusy za jakýsi základní příjem, nicméně je podmíněn prací.

5.2.1 Kolik stojí tržní svoboda v České republice

Je nutné položit si otázku, za kolik se dá pořídit svoboda na trhu, jaká částka je vhodná jako ekvivalent současných starobních/invalidních důchodů a o kolik víc prostředků by MPSV muselo získat. K této otázce David Marek dodává: „*V Česku je aktuálně hranice chudoby 13 423 korun měsíčně na osobu, tedy zhruba dvojnásobek základního příjmu při současných možnostech rozpočtu. Celkové náklady by se při takto vysokém základním příjmu vyšplhaly na 1,7 bilionu korun ročně a k jejich pokrytí by se celkové daně musely zvýšit na 54 procent HDP ze současných 34 % HDP.*“ (20) Tento komentář dále ještě doplňuje Tabulka č. 5, která ukazuje, o kolik se musí zvýšit příjmy MPSV na jednotlivé částky NZP.

¹¹Hlavní ekonom společnosti Deloitte.

Podle poslední dostupné statistiky z roku 2016 o hranici chudoby z ČSÚ vyplývá, že v České republice se hranice chudoby odhaduje na 10 691 (21). Z Tabulky č. 2 vyplývá, že pokud bychom chtěli tuto částku nastavit jako výši NZP, tak potom by celkové náklady (pouze na dávky NZP) činili přibližně 1,252 bln. Kč, což by vyžadovalo zvýšení příjmů o 156 %. Hranice chudoby ovšem naznačuje pouze dolní hranici pro NZP, ale pokud chceme znát optimální částku pro NZP, tak musíme zaměřit na ty, kteří jsou na SSZ dlouhodobě závislí – příjemci invalidních a starobních důchodů. Medián invalidních důchodů z poslední dostupné zprávy se pohybuje mezi 12 až 13 tis. Kč, a to by podle Tab. č. 5 znamenalo zvýšení na 1,463 bln. Kč.

Tabulka 4 - Závislost výše NZP a potřebné výše příjmů MPSV

Výše měsíčního NZP v tis. Kč	Výše celkových výnosů MPSV v bln. Kč.	Výše měsíčního NZP v tis. Kč	Výše celkových výnosů MPSV v bln. Kč.
10,0	1,171	15,5	1,814
10,5	1,229	16,0	1,873
11,0	1,288	16,5	1,932
11,0	1,346	17,0	1,990
12,0	1,405	17,5	2,049
12,5	1,463	18,0	2,107
13,0	1,522	18,5	2,166
13,5	1,580	19,0	2,224
14,0	1,639	19,5	2,283
14,5	1,697	20,0	2,341
15,0	1,756	20,5	2,400

Zdroj: vlastní zpracování na základě vzorce z kapitoly 5.2 str. 23

Poznámka: Do těchto výpočtů nejsou započítány režijní náklady na chod systém, reálné náklady by tudíž byly o přibližně o několik desítek setin procenta vyšší. Tato částka je ale vzhledem k výši hrubých nákladů na dávky NZP zanedbatelná.

6 SHRnutí

V prvním čtvrtletí roku 2018 se česká ekonomika nachází ve velmi dobré situaci. Roste čím dál tím rychleji, na trhu práce začíná nabídka převyšovat poptávku, inflace se drží kolem dvou procent. Česká republika se ve většině ekonomických ukazatelů začíná postupně přibližovat západní Evropě. Z dlouhodobého hlediska se můžeme obávat přehřátí ekonomiky, kdy bude její skutečný růst převyšovat její potenciál. Lze se obávat, že firmy už nebudou schopné najít volné pracovníky atp., ale to pro můj záměr není důležité. Důležité je, že ani v případě kdy se česká ekonomika nachází v jednom nejlukrativnějších období, ve kterém kdy byla, není reálné aplikovat koncepci NZP. Příjmy MPSV jsou pro rok 2018 nejvyšší v historii (viz. kapitola 4.2). Současný předseda vlády v demisi slíbil, že je zvýší o dalších 14,2 mld. Kč (22), které použije na zvýšení důchodů. Přitom jsou však příjmy MPSV nedostatečné pro zavedení pravého systému NZP. Netvrdím, že částka pohybující se přibližně kolem 0,5 bilionu Kč je ta nejvyšší, jakou je český fiskální systém schopen uvolnit. Tvrdím jenom, že tato částka je maximální, kterou lze získat bez další významných legislativních změn. K této částce může navíc ještě připočítat například slevu na dani a daňové bonusy fyzických osob/OSVČ. Tyto peníze ovšem ve státním rozpočtu spadají do celkových daňových výnosů. Kdyby došlo k odstranění těchto prostředků, mohlo by někde dojít k dalšímu schodku. Z tohoto důvodu jsem o těchto prostředcích dále neuvažoval.

Pokud by došlo k použití aljašské koncepce v České republice, tak by pravděpodobně došlo k přerozdělení zisků ze státních podniků. Pokud ale uvážíme současný průběh fiskální politiky v České republice, tak docházím k přesvědčení, že tato koncepce nemůže být zavedená, dokud se nezmenší státní dluh – dokud se nesestaví vyrovnaný rozpočet.

V případě negativní daně, o kterou se v historii opírala velká část tehdejší návrhů, by došlo k situaci, kdy by celková výše NZP závisela na výši příjmu občana, která by určila, jak velkou daň zaplatí nebo popřípadě, kolik od státu ještě dostane. (23) Tato koncepce by sice byla finančně méně náročnější, nicméně se mi zdá, že zde schází jedna ze základních vlastností NZP, a sice jeho nepodmíněnost. Negativní daň M. Friedmana ve svém smyslu vyžaduje přímou participaci na trhu a slouží jako odměna – tak jako například současná sleva na dani a příspěvky na děti (daňové bonusy). Lze aplikovat ten způsob, že občanům, kteří se trhu práce účastní, by se NZP „vyplácela“ v podobě daňového bonusu a lidem, co nepracují, by se standardně vyplácela „sociální“ dávka ve stejné výši. Tento model by ovšem přinesl několik významných komplikací. Možná, že by na první pohled snížil náklady na fungování tohoto systému, ale zároveň by i na druhé straně podstatně snížil výnosy daně z příjmu fyzických osob, což by, dle mého názoru nebylo pro naši ekonomiku příznivé.

Lze konstatovat, že s každou další variantou koncepce NZP oddalujeme od samotné podstaty NZP a přesouváme se spíše k reformaci nebo spíše reorganizaci SSZ/důchodového systému. NZP by měl systém SSZ nahradit, a ne ho pouze reorganizovat.

7 ZÁVĚR

Na první pohled vypadá koncept NZP skvěle. Složitý a netransparentní SSZ nahradí elegantní a jednoduchý systém NZP, který lze velmi snadno kontrolovat. Rovněž lze uvést, že zavedení NZP povede k růstu zaměstnanosti, což povede k růstu HDP a prudkému zlepšení životní úrovně na území státu. To vše povede k většímu příjmu z daní a pojištění, a to povede k navýšení NZP atp. Každý bude mít tržní svobodu. Míra nezaměstnanosti už nebude hrát roli, protože lidé mohou zůstat doma, protože se jim nechce pracovat. A to nemůže být vnímáno tak, jako že se o ně trh práce nepostaral. Každý si může dělat co chce.

Z pohledu měnové politiky by NZP také znamenala krok kupředu. Mohla by v podstatě znamenat konec devizových intervencí, protože jsou moc pomalé. NZP nabízí způsob jak velmi efektivně a rychle regulovat množství finančních prostředků ve veřejném sektoru.

Pokud se zaměříme na to, jakým způsobem by se této systém financoval, dojdeme k názoru, že je NZP z finančního dlouhodobého hlediska (krajně) neudržitelný, a proto tento systém v našem státě nemůže v současné době fungovat.

8 CITOVANÁ LITERATURA

1. **Parijs, Philippe Van.** Základní příjem pro všechny. [autor knihy] Marek Hrubec, Martin Brabec Philippe Van Parijs. *Všeobecný základní příjem. Právo na lenost, nebo na přežití?* Praha : Filosofia, 2007.
2. **BIEN.** About basic income. *Basic Income Earth Network*. [Online] BIEN, 31. prosinec 2017. [Citace: 14. leden 2018.] <http://basicincome.org/basic-income/>.
3. **Samuelson, Paul A. a Nordhaus, William D.** *Ekonomie*. Praha : Nakladatelství Svoboda, 1991. ISBN-80-205-0192-4.
4. *The Role of Monetary Policy.* **Friedman, Milton.** 1, místo neznámé : The American Economic Review, 3 1968, Sv. LVIII.
5. **Basic Income Earth Network.** BIEN. *History of basic income*. [Online] BIEN. [Citace: 2017. listopad 29.] <http://basicincome.org/basic-income/history/#note2>.
6. *Basic Income in a Small Town: Understanding the Elusive Effects on Work.* **Caltinsky, David a Latner, Jonatan P.** 1-25, Oxford : OXFORD, 2017, Social Problems.
7. **Kela.** Objectives and implementation of the Basic Income Experiment. *Kela*. [Online] Kansaneläkelaitos - The Social Insurance Institution of Finland, 13. leden 2017. [Citace: 7. leden 2017.] <http://www.kela.fi/web/en/basic-income-objectives-and-implementation>.
8. **Hamilton, Tracy Brown.** The Netherlands' Upcoming Money-for-Nothing Experiment. *The Atlantic*. [Online] The Atlantic Monthly Group, 21. červen 2016. [Citace: 12. březen 2018.] <https://www.theatlantic.com/business/archive/2016/06/netherlands-utrecht-universal-basic-income-experiment/487883/>.
9. **Ontario, Government of.** Ontario Basic Income Pilot. *Ontario*. [Online] 24. duben 2017. [Citace: 7. leden 2018.] <https://www.ontario.ca/page/ontario-basic-income-pilot>.
10. **Kassam, Ashifa.** Ontario plans to launch universal basic income trial run this summer. *The Guardian*. [Online] 24. duben 2017. [Citace: 17. březen 2018.] <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/24/canada-basic-income-trial-ontario-summer>.
11. **Atkins, Ralph a Tetlow, Gemma.** Switzerland votes against state-provided basic income. *Financial Times*. [Online] FT, 5. červen 2016. [Citace: 7. leden 2018.] <https://www.ft.com/content/002af908-2b16-11e6-a18d-a96ab29e3c95>.
12. **APFC.** PERMANENT FUND INVESTMENT MANAGER. *Alaska Permantent Fund Corporation*. [Online] APFC, 2018. [Citace: 11. březen 2018.] <https://apfc.org/who-we-are/>.

13. **Goldsmith, Scott.** *The Alasa Permanent Fund Dividend Program.* [Zápis z konference: Government Policies in a Surplus Economy] Alberta : University of Alaska Anchorage, 2001.
14. **Český statistický úřad - Odbor statistik rozvoje společnosti.** *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení za rok 2016.* Praha : Český statistický úřad, 2017. 190029-17.
15. **Česká správa sociálního zabezpečení.** Výroční zpráva 2016. *Česká správa sociálního zabezpečení.* [Online] 2017. [Citace: 30. leden 2018.] http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdfhttp://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/4E4E9AF2-F6D5-49DB-AD3A-DAB466AB3032/0/vz_2016.pdf.
16. **Rüßmann, Michael, a další.** *Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries.* 2015.
17. **Červenka, Jan.** Důvěra ústavním institucím v říjnu 2017. *Centrum pro výzkum veřejného mínění.* [Online] 3. listopad 2017. [Citace: 6. březen 2018.] https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4445/f9/pi171103.pdf.
18. —. Důvěra ústavním institucím v prosinci 2017. *Centrum pro výzkum veřejného mínění.* [Online] 4. leden 2018. [Citace: 6. březen 2018.] https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4423/f9/pi171003.pdf.
19. **Český statistický úřad.** Věkové složení obyvatelstva - 2016. *Český statistický úřad.* [Online] 31. prosinec 2016. [Citace: 2018. březen 7.] <https://www.czso.cz/documents/10180/45948544/1300641707.pdf/3af4618d-fe70-4e38-82c4-e00baafc0e3b?version=1.0>.
20. **Kurzy.cz.** Co je základní nepodmíněný příjem a jak by vypadal v ČR? *Kurzy.cz.* [Online] 1. únor 2017. [Citace: 11. březen 2018.] <https://www.kurzy.cz/zpravy/416333-co-je-zakladni-nepodminen-prijem-a-jak-by-vypadal-v-cr/>.
21. **ČTK.** Pod hranicí příjmové chudoby žilo 9,7 % lidí, asi 1,02 milionu. *České noviny ČTK.* [Online] 24. duben 2017. [Citace: 18. březen 2018.] <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pod-hranici-prijmive-chudoby-zilo-9-7-lidi-asi-1-02-milionu/1476953>.
22. **Vláda České republiky.** Vláda České republiky. *Kabinet Andreje Babiše schválil navýšení důchodů v průměru o 918 korun měsíčně.* [Online] 27. únor 2018. [Citace: 18. březen 2018.] <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/kabinet-andreje-babise-schvalil-navyseni-uchodu-v-prumeru-o-918-korun-mesicne-163624/>.
23. **Hindls, Richard, Holman, Robert a Hronová, Stanislava.** *Ekonomický slovník.* Praha : C.H.Beck, 2003. 80-7179-819-3.
24. **More, Thomas.** *Utopie.* [překl.] Bohumil Ryba. Praha : Mladá fronta, 1978. str. 158.

25. **Vives, Juan Luis.** *On Assistance to the Poor.* 1526. Bruggy : University of Toronto Press, 1999.

26. **Russel, Bertrand.** *Roads to Freedom, Socialism, Anarchism and Syndicalism.* London : Unwin Books, 1918. stránky 80-81.

27. **Samcová, Zuzana.** Reformace Církve v Anglii. *Digitální repozitář UK.* [Online] 27. červen 2017. [Citace: 29. listopad 2017.]
https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/86948/BPTX_2015_2_11280_0_449838_0_180320.pdf?sequence=1. 180320.

9 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka 1 - Historie NZP do 2. pol. 20 století.....	10
Tabulka 2 - Základní data o důchodovém pojištění.....	16
Tabulka 3 - Celkové příjmy MPSV.....	19
Tabulka 4 - Závislost výše NZP a potřebné výše příjmů MPSV.....	25
Obrázek 1 - Vývoj výdajů na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče.....	18
Obrázek 2 - Celkové příjmy MPSV.....	19

PŘÍLOHA Č. 1: HISTORIE NZP PŘED 1. POLOVINOU 20. STOLETÍ

První zmínka o základním příjmu se objevuje již v roce 1516 v knize britského právníka, politika, spisovatele a zastávce humanismu Thomase Mora¹² s názvem *Utopie: Čirou náhodou jednoho dne, kdy jsem byl u jeho stolu, byl přítomen nějaký neknež, znalý vašich zákonů. Ten – nevím již, jak se k tomu námětu dostal – začal obšírně vychvalovat tamní ráznou spravedlnost, jaká se tam tenkrát uplatňovala proti zlodějům. Vypravoval, že je všude všesejí a někdy ze jich visí až dvacet na jednom kříži. Přitom říkal, že se tím silněji diví, jakým učarováním se děje, že ačkoliv jen málokdo unikne trestu, přece všude rádí tak mnoho zlodějů. Tu jsem se ozval já – u kardinála jsem se totiž mohl odvážit svobodně promluvit: “Nic se nediv, protože takovéto trestání zlodějů jde jednak nad spravedlnost, jednak proti obecnému obyčejí. Je totiž na potrestání krádeží příliš kruté, zato na jejich zamezení nepostačuje. Vždyť ani prostá krádež není zločin tak ohromný, aby musil být smyt utracením života, ani žádný trest není dost veliký, aby zdržel od krádeží ty, kteří nemají jiné možnosti obživy. A tak se zdá, že nejenom vy, nýbrž i značná část tohoto světa, napodobíte spatné učitele, kteří žáky raději bijí, nežli učí. Vyhlašují se totiž za krádeže těžké a hrozné tresty, ačkoli mnohem spíše by se bylo třeba postarat o nějakou možnost obživy, aby na nikoho nedoléhala tak ukrutná nutnost zprvu krást, potom přijít o život.”* (24) V tomto textu Thomas More pravděpodobně jako první ve světové historii nadnesl možnost jakéhosi „základního příjmu“. Je tedy chybné si myslet, že první náznaky teorie základního příjmu se objevují až v první polovině dvacátého století.

Thomas More ovšem rozhodně nebyl jediným humanistickým autorem své doby s nápadem tohoto středověkého minimálního příjmu. Rozhodně nelze opomenout Juana Luise Vivu¹³ který byl vždy považován za blízkého přítele Thomase Mora. Jeho pojednání s názvem *De subventionem pauperum* (volně přeloženo z latiny: O pomoci chudým) vychází o deset let později (tj. 1526) a zmiňuje zde v podstatě obdobnou myšlenku jako Mora (5): „*Dokonce i ti, kteří rozházeli své bohatství ve svém zhýralém životě – díky gamblerství, prostitutkám, nadměrnému luxusu, žravosti a hazard – by měly dostat jídlo, protože nikdo by neměl zemřít hladem*“ (25)

Z uvedeného textu tedy vyplývá, že 16. století lze označit jako století, kdy vznikla myšlenka podobající se dnešní teorii o NZP a vlastně i myšlenka systému sociálního zabezpečení. Je nutné totiž dodat, že pokud jde o myšlenku NZP, pak zároveň uvažujeme i o systému sociálního zabezpečení, kdy NZP je ve své podstatě vylepšením – částí – tohoto systému. Z období mezi 16. až.

¹² Sir Thomas More (7. únor 1478–6. červenec 1535); katolickou církví uctíván za svatého; v letech 1529–1532 vykonával úřad lorda kancléře Jindřicha VIII. Tudora; jeden z největších evropských vzdělanců své doby; 1532 rezignoval na svůj úřad kvůli Jindřichově roztržce s katolickou církví; 1535 popraven, protože nechtěl přísahat na zákon o nástupnictví. (27)

¹³ Taktéž známý jako: Joan Lluís Vives, Johannes Ludwig Vives, Ioannes Lodovicus Vives

¹⁴ Volně přeloženo z angličtiny

19. stoletím lze nalézt řadu textů, které pojednávají o sociálním zabezpečení a NZP¹⁵. Tyto texty nesly jména velkých osobností ekonomických a politických dějin, jako například: Marquis de Condorcet (1796), Otto von Bismarck¹⁶ (1883), Convention Thomas Paine (1809), François Huet, (1853), William Cobbett (1827), Samuel Read (1829), Poulet Scrope (1833), Charles Fourier (1836), Victor Considérant (1845), Joseph Charlier (1848), John Stuart Mill (1848). (5)

Zatímco do 20. století se objevovaly spíše drobné úvahy a myšlenky, tak spolu s 20. stoletím přichází skutečné formování této myšlenky a ve druhé polovině dokonce i k její aplikaci do praxe.

Spojené království mezi válkami

Po konci 1. světové války v roce 1918 vyšla ve Spojeném království kniha s názvem „Roads to Freedom“ od autora Bertranda Russela¹⁷. V této knize popisuje sociální model, který kombinuje prvky socialismu a anarchismu. Jedním z hlavních a nezbytných komponentů toho modelu je NZP. „*Když je proces vzdělávání u konce, nikdo by neměl být nucen k práci. Ti, kdo si zvolí život bez práce, by měli dostávat bare livelihood¹⁸ a měli by zůstat zcela svobodní.*“ (26)

Ještě téhož roku byla publikována práce kvakera a labouristy Dennise Milnera, který ve spolupráci se svou ženou sepsal krátký pamflet s názvem „*Scheme for a State Bonus*“, který polemizující o rozdělení 20 % britského hrubého domácího produktu mezi obyvatelstvo. Tento „státní bonus“ měl umožnit řešení problému s chudobou, která byla přímým následkem války mezi obyvatelstvem. V podstatě zde uvedl, že každý má morální právo na prostředky na živobytí, kde je vyloučena jakákoliv povinnost pracovat. Stejně tak je zakázáno vynuocovat od příjemců práce pod hrozbou odejmutí příspěvků. Milner později všechny tyto myšlenky publikoval v knize s názvem „*Higher Production by a Bonus on National Output*“. Velká spousta Milnerových argumentů se později stala hlavními tezemi v pozdějších diskuzích. Od nezaměstnanécké pasti až po flexibilitu na trhu práce. Milner v roce 1920 nadnesl požadavek na implementaci státního bonusu do britského národního hospodářství. O rok později byl jeho návrh britskou vládou definitivně zamítnut. (5)

Zanedlouho se objevil další zastávce NZP, který měl ještě větší historický dopad než Dennis Milner. Clifford H („Major“) Douglas se pozastavil nad produktivitou britského průmyslu po válce a začal přemýšlet o možnosti přehřátí britského průmyslu. Douglas uvažoval nad tím jak britská populace, které byla ochuzena válkou, může tvořit dobré spotřebitelské zázemí, když jim banky nejsou ochotny poskytnout peníze a jejich kupní síla roste tak pomalu. Na podporu řešení tohoto problému Douglas uspořádal v roce 1924 několik přednášek a publikoval několik

¹⁵ V průběhu historie můžeme najít velkou řadu jmen a forem této v podstatě stejné myšlenky: territorial dividend, basic endowment, public assistance, minimum income, groundrent, social credit, atp. Pro zjednodušení budou tyto názvy zgeneralizovány do zkratky NZP.

¹⁶ V případě Otto von Bismarka se nejedná o vědecký text. Bismarck se zasloužil o vznik a vývoj prvního evropského systému sociálního a zdravotního pojištění v 19. století.

¹⁷ Matematiky, filozof, pacifista, laureát Nobelovy ceny za literaturu

¹⁸ Russelův název pro NZP, ve volném překladu jako „holé živobytí“

textů, ve kterých představil mechanismus s názvem „*social credit*“, jež by vyplácel každé domácnosti tzv. národní dividendu. Hnutí podporující tuto myšlenku (Social Credit movement) sice selhalo, co se týče uvedení této myšlenky do praxe, nicméně se těšilo velké oblibě v Kanadě, kde vznikla strana Social Credit Party, která vládla v provincii Alberta od roku 1935 do roku 1971. Tato strana se velmi zasloužila o popularizaci a rozšíření myšlenky „národní dividendy“. (5)

Zatímco se myšlenky Social Credit movement prohnaly napříč všemi společenskými vrstvami Británie, tak o samotném nápadu NZP se diskutovalo v úzkém kruhu labouristických intelektuálů. Jako nejvýznamnějšího z nich lze uvést George D. H. Cola, který v několika knihách rezolutně hájil ideu nazvanou „*social dividend*“. Cole byl i pravděpodobně ten člověk který se označil všechny myšlenky s podobným směrem jako myšlenky základního příjmu a samotný termín základní příjem se velmi rychle rozšířil do celého světa v osmdesátých letech dvacátého století. (5)

S dobou G. D. H. Cola se pojí ještě jedna velká osobnost James Meade. Tento Oxfordský ekonom a laureát Nobelovy ceny nebyl sice tak politicky aktivní jako jeho předchůdci, ale jeho celosvětová reputace byla mnohem větší než u jeho předchůdců. Meade ve své podstatě varioval totéž co Cole, nicméně zatímco Cole byl spíše politik, tak Meade byl z čistě akademického prostředí. (5)

PŘÍLOHA Č. 2: ROZPOČET MPSV NA ROK 2018

strana 13

Ukazatele kapitoly 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí

v Kč

Souhrnné ukazatele		
	Příjmy celkem	489 127 979 790
	Výdaje celkem	591 611 342 994
Specifické ukazatele - příjmy		
	Daňové příjmy ¹⁾	610 000 000
	Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	482 457 901 159
	v tom: pojistné na důchodové pojištění	430 815 011 405
	pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	51 642 889 754
	Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	6 060 078 631
	v tom: příjmy z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem	5 440 078 631
	příjmy z prostředků finančních mechanismů	0
	ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem ⁶⁾	620 000 000
Specifické ukazatele - výdaje		
	Dávky důchodového pojištění	424 200 000 000
	Dávky státní sociální podpory a péčovské péče	44 750 000 000
	Dávky nemocenského pojištění	32 460 000 000
	Dávky pomoci v hmotné nouzi	8 601 660 207
	Dávky osobám se zdravotním postižením	2 900 000 000
	Ostatní sociální dávky	4 000 000
	Podpory v nezaměstnanosti	7 000 000 000
	Příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách	26 000 000 000
	Aktivní politika zaměstnanosti celkem	2 436 347 146
	Výdaje spojené s realizací zákona č. 118/2000 Sb.	400 000 000
	Výdaje spojené s realizací odškodňovacích zákonů	600 000 000
	Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením	5 500 000 000
	Ostatní výdaje organizačních složek státu	17 387 589 300
	Neinvestiční nedávkové transfery	19 331 746 341
	Transfery na podporu reprodukce majetku nestátním subjektům v sociální oblasti	40 000 000
Průřezové ukazatele		
	Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	8 204 978 271
	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ²⁾	3 539 692 613
	Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	163 046 968
	Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	542 831 140
	Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě	7 585 221 750
	Výdaje na výzkum, vývoj a inovace celkem včetně programů spolufinancovaných z prostředků zahraničních programů ³⁾	60 000 000
	v tom: ze státního rozpočtu celkem	60 000 000
	v tom: institucionální podpora celkem ⁴⁾	60 000 000
	úcelová podpora celkem ⁴⁾	0
	podíl prostředků zahraničních programů ³⁾	0

pokračování na další straně

Ukazatele kapitoly 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí

- pokračování z předchozí strany

v Kč

Účelová podpora na programy aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ⁵⁾	0
Institucionální podpora výzkumných organizací podle zhodnocení jimi dosažených výsledků ⁵⁾	60 000 000
Zahraniční rozvojová spolupráce	0
Program protidrogové politiky	0
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	150 000
Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem	6 481 242 998
v tom: ze státního rozpočtu	1 041 164 367
podíl rozpočtu Evropské unie	5 440 078 631
Výdaje na společné projekty, které jsou zcela nebo částečně financovány z prostředků finančních mechanismů celkem	0
v tom: ze státního rozpočtu	0
podíl prostředků finančních mechanismů	0
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	1 012 247 053

¹⁾ bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

²⁾ povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

³⁾ z rozpočtu EU a z prostředků finančních mechanismů

⁴⁾ výdaje na výzkum, vývoj a inovace podle § 6 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., ve znění zákona č. 110/2009 Sb.

⁵⁾ výdaje na výzkum, vývoj a inovace podle § 6 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb., ve znění zákona č. 110/2009 Sb.

⁶⁾ včetně příjmů z dobrovolného důchodového pojištění ve výši 150 000 000 Kč a z dobrovolného nemocenského pojištění ve výši 160 000 000 Kč

PŘÍLOHA Č. 3: VÝŠE DIVIDEND VYPLACENÝCH NA ALJAŠCE

Rok	Výše dividendy v \$	Rok	Výše dividendy v \$
1982	1,000.00	2000	1,963.86
1983	386.15	2001	1,850.28
1984	331.29	2002	1,540.76
1985	404.00	2003	1,107.56
1986	556.26	2004	919.84
1987	708.19	2005	845.76
1988	826.93	2006	1,106.96
1989	873.16	2007	1,654.00
1990	952.63	2008	2,069.00
1991	931.34	2009	1,305.00
1992	915.84	2010	1,281.0
1993	949.46	2011	1,174.00
1994	983.90	2012	878.00
1995	990.30	2013	900.00
1996	1,130.68	2014	1,884.00
1997	1,296.54	2015	2,072.00
1998	1,540.88	2016	1,022.00
1999	1,769.84	2017	1,100.00